

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERTIUNILOR:

Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA

se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român,
Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:

Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Cont nr. 49.8.01

Credința noastră

33. Sf. Liturghie a catehumenilor (continuare)

După cele trei antifoane, care am văzut că simbolizează viața lui Iisus înainte de a ieși la propovăduire (la 30 ani), urmează Vohodul Mic sau ieșirea cu Sf. Evanghelie. Se deschid ușile împărătești, preotul iese cu Sf. Evanghelie (înălțată) pe ușa dinspre miază-noapte, înaintea lui mergând crâșnicul cu lumina. Preotul se oprește în mijlocul soleei în fața ușilor împărătești și se roagă în taină Domnului ca „împreună cu intrarea noastră (a preotului și diaconului în altar) să fie și intrarea sfinților îngeri, care slujesc împreună cu noi și împreună măresc bunătatea Ta”. Apoi, înălțând Sf. Evanghelie, preotul zice în șoaptă „Binecuvîntată este intrarea sfinților Tăi”, iar cu glas tare „Înțelepciune dreptă”, și intră în altar. Credincioșii cântă: „Veniți să ne închinăm și să cădem la Hristos. Mîntuiește-ne pe noi Fiul lui Dumnezeu, Cel ce ai înviat din morți, pe noi cei ce-ți cîntăm Ție: Aliluia”.

Să vedem care este înțelesul Vohodului Mic. Deschiderea ușilor împărătești închipuiește că prin venirea și activitatea lui Iisus s-au deschis iarăși pentru noi ușile împărăției cerurilor. Sf. Evanghelie închipuiește pe Hristos. Cum însă cartea Sf. Evanghelii este prezentată credincioșilor închisă, ieșirea cu Sf. Evanghelie simbolizează pe Iisus Hristos la începutul activității Sale, când încă n-a grăit nimic lumii despre Sine și n-a propovăduit Evanghelia Sa. Atunci Iisus (s. ex. la Botezul de la Iordan) a fost mărturisit de Tatăl drept „Fiul iubit” și Dubul Sfînt s-a pogorît peste dînsul, de față fiind Sf. Ioan cel ce l-a botezat. După aceea Iisus a stat 40 de zile în pustie (Matei 3, 13—17; 4, 1—11; Marcu 1, 9—13; Luca 3, 21—22; 4, 1—13). Lumina ce se duce înaintea Sf. Evanghelii închipuie pe Sf. Ioan Botezătorul (și pe ceilalți prooroci, care au vestit venirea lui Hristos).

Prin cuvîntul „Înțelepciune” preotul arată că de față e Hristos însuși, că Evanghelia Lui este „înțelepciunea lui Dumnezeu”, „pe care a împlinit-o (Dumnezeu) în Iisus Hristos, întru care avem îndrăznire și apropiere cu încredere prin credința în El” (Efeseni 3, 10—12). Prin „dreptă”, preotul cheamă pe credincioși să fie cu luare aminte că de față e Hristos și mai ales să aibă cugetul drept și inima curată, ca astfel să primească Evanghelia Domnului și să o îplinească. E ceea ce și cântă credincioșii, cerînd mîntuire de la Domnul. Se înțelege că și preotul trebuie să fie pătruns și cutremurat de înțelepciunea lui Dumnezeu, de prezența lui Hristos. Conform rugăciunii, rostită de el, odată cu preotul intră în altar, ca să slujească Domnului la Sf. Liturghie, și „cetele îngerilor și ale arhanghelilor” care preamăresc pe Dumnezeu și în cer și pe pămînt. Ingerii slujesc împreună cu noi și măresc împreună cu noi pe Hristos la altarul bisericilor noastre. Prin cuvintele „Binecuvîntată este intrarea sfinților Tăi” preotul mărturisește încrederea că Hristos — Cel cărîia îi slujesc îngerii și sfinții — îl va binecuvînta și pe el ca să poată împlini cu vrednicie slujirea ce i s-a dat.

Intrarea cu Sf. Evanghelie în altar ne încredințează că vom primi mîntuirea, căci Iisus este cu noi. Și de fapt El este Arhiereul cel mare, care slujește Sf. Liturghie și în cer (cu sfinții și cu îngerii) și pe pămînt, în toate bisericile (prin arhierii și preoți).

De aceea e firesc ca după Vohodul Mic preotul să spună: „Că Sfînt ești Dumnezeu nostru și Ție mărire înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfîntului Dub, acum și pururea și în vecii vecilor”, iar credincioșii să cînte de trei ori cîntarea întreit-sfîntă (Trisaghion), pe care o cîntă îngerii în ceruri și noi (credincioșii și preoții) pe pămînt: „Sfinte Dumnezeule, Sfinte Tare, Sfinte fără de moarte, miluiește-ne pe noi”, căci mîntuirea vine de la Tatăl, prin Fiul, în Dubul Sfînt și „trei sînt care mărturisesc în cer: Tatăl, Fiul (Cuvîntul) și Sfîntul Dub — și aceștia trei una sînt” (1 Ioan 5, 7). Și nu numai în cer, ci și pe pămînt. De fapt la Botezul Domnului — ca și la intrare — au fost prezenți Tatăl și Dubul Sfînt (Luca 1, 28—35; Matei 3, 16—17).

În timpul cîntării Trisaghionului, preotul se roagă în taină ca Dumnezeu, care odihnește întru Sfinți și e laudat cu glas întreit de Serafimi, Heruvimi și de „toată puterea cerească” și care ne-a învrednicit „pe noi, smeriții și nevrednicii robii Tăi a sta și în ceasul acesta înaintea mării sfințului Tău jertfelnic și a-ți aduce datorita închinăciune și preamărire”, să binevoiască a primi și „din gurile noastre ale păcătoșilor, întreit-sfînta cîntare”, a ne cerceta întru bunătatea Sa, a ne ierta „toată greșala”, a ne sfinți sufletele și trupurile și a ne ajuta să-i slujim „cu cuvioșie în toate zilele vieții noastre”. Astfel Biserica întreagă — cea din cer și cea de pe pămînt — preamărește pe Dumnezeu-Tatăl, Fiul și Dubul Sfînt.

După Trisaghion urmează citirea Apostolului (o pericopă din Faptele Apostolilor sau din Epistolele Sf. Apostoli). Apoi se citește Sf. Evanghelie (pericopa Duminicii sau sărbătorii din Sf. Evanghelii după Matei, Marcu, Luca și Ioan). Prin aceasta stăm de față la propovăduirea Evangheliei Domnului. Această propovăduire a fost făcută și de Mîntuitorul însuși și de Sf. Apostoli (care au primit învătătura și puterea de la Domnul). Se știe că Mîntuitorul a propovăduit, dar în chip deosebit i-a învățat toate pe Sfinții Apostoli, pe care El i-a ales, spunîndu-le și taine, pe care altora nu le-a spus. De aceea pe Sf. Apostoli „i-a trimis Iisus” să propovăduiască Cuvintele Domnului, zicînd: „Cel ce vă primește pe voi pe mine mă primește”, căci prin Sf. Apostoli lucrează Iisus Hristos însuși (Matei cap. 10; Matei 13, 1—53; Marcu 6, 7, 12—13; Luca 9, 1—2). De aceea se citește întii cuvîntul Sfinților Apostoli¹. La începutul citirii se atrage atenția credincioșilor: „Să luăm aminte. Pace tuturor”, „Înțelepciune”, „Să luăm aminte”, pentru ca ei să fie cu mintea și inima la ceea ce se citește. În timpul citirii Apostolului, preotul se roagă în taină, cu gîndul la Sf. Evanghelie ce se va citi: ca Dumnezeu să strălucescă în inimile noastre „lumina cea curată a cunoașterii Dumnezeirii Tale”, să des-

¹ În primele veacuri creștine se citea întii pericopa din Vechiul Testament (Pentateuhul și Profeții), apoi pericopa din Apostol, după aceea pericopa din Sf. Evanghelii. Pericopa din Vechiul Testament se păstrează azi la anumite Vecernii, la Sf. Liturghie a Darurilor mai înainte Sfințite, etc. La Liturghia Sf. Ioan Gură de Aur au rămas din Vechiul Testament numai stihul din Psalmi (prochimenul), rostit înaintea Apostolului și „Aliluia, Aliluia, Aliluia”, „Lăudați pe Domnul” (tot din Psalmi) după Apostol, adică înainte de Evanghelie.

(Continuare în pag. 2)

„Iubi-te-voi Doamne, virtutea mea”

Psalmul 17, 1

Noi cei ce urmăim Mîntuitorului Iisus Hristos ne rugăm lui Dumnezeu, după cum știm, nu pentru că El ar avea nevoie de rugăciunea noastră — căci, în atotperfectiunea Sa, Dumnezeu nu are lipsă de nimic, își este suficient Sineși, cum se zice — ci ne rugăm pentru că prin rugăciune stăm mai în strînsă legătură cu El, avem mai vie conștiința prezenței Sale în viața noastră. De un astfel de lucru ne amintește și rugăciunea pe care preotul o rostește în taină la Sf. Liturghie, înainte de Crez sau Simbolul credinței, cînd spune: „Iubi-te-voi Doamne, virtutea mea, Domnul este întărirea mea și scăparea mea și izbăvitorul meu.” Pe o melodie deosebit de înălțătoare, această rugăciune este cîntată uneori din altar, iar la catedralele mai mari este interpretată de către corul bisericesc, textul fiind luat din Psalmul 17, 1. Tot în acest Psalm, autorul sfînt spune în continuare că Dumnezeu este „apărătorul meu și puterea mîntuirii mele și sprijinitorul meu” (Ps. 17, 3).

Precum ne este cunoscut din cîntările, din slujbele, din învățăturile pe care Biserica străbună ni le împărtășește cu fiecare prilej, viața noastră creștinească, adevărata viață creștinească, este o permanentă silință spre înălțimile luminoase ale asemănării noastre cu Dumnezeu, o continuă strădanie ca negrăitele bogății lăuntrice, sufletești, pe care le ascundem în noi să crească tot mai mult, să rodească tot mai îmbelșugat, spre bucuria noastră, spre binele obștei din care facem parte și spre preamărirea lui Dumnezeu. În acest urcuș însă nu sîntem numai noi singuri, numai cu puterile noastre proprii, ci în permanentă sîntem învăluiți și de purtarea de grijă a lui Dumnezeu, sîntem întăriți, înviorați de puterea Sa cea nevăzută, care se adaugă puterilor noastre firești.

Îl iubim, așadar, pe Dumnezeu, pe Părintele nostru ceresc, pentru că este Frumusețea absolută, pentru că este Lumina, Dreptatea divină, Înțelepciunea și Adevărul divin. Îl iubim pentru providența Sa, pentru legile morale sădite în sufletele noastre, care ne ajută să ne cîrmuim în bine viața. Îl iubim pentru florile care împînzesc pajistile primăvara, pentru ochii îngerești ai copiilor, pentru privirile blînde ale micilor și căprioarelor, pentru „îmbelșugarea roadelor pămîntului” — cum ne rugăm tot la Sf. Liturghie —, pentru nopțile înstelate de vară, pentru armonia Cosmosului și pentru atîtea alte multe daruri cu care ne-a binecuvîntat — după învățătura Bisericii noastre — înfrumusețat această lume. Dar îl iubim și pentru că El este „virtutea” noastră, puterea sau tăria noastră.

Desigur că prin această tărie se înțelege în primul rînd energie morală, sufletească. Adică, atunci cînd, luminați de-o dreaptă credință în Dumnezeu, sîntem angajați într-un lucru bun, bineplăcut Lui și de real folos nouă și semenilor, cînd sîntem pe cale de-a săvîrși o faptă bună, de-a zmulge un rău din noi și din jurul nostru, cînd ne străduim să așezăm o cărămîdă la zidirea frumuseții noastre lăuntrice și la zidirea a cît mai mult bine în lume, atunci Cel Atotputernic întărește puterile noastre proprii. Așa cum plantele cresc, se întăresc, înfloresc și rodesc sub razele binefăcătoare ale Soarelui, așa cum pruncii prind încredere și li se întăresc puterile sub privirile ocrotitoare ale părinților, la fel și noi credincioși ne bucurăm de ajutorul lui Dumnezeu în zămislirea gîndurilor și realizarea faptelor noastre bune.

(Continuare în pag. 2)

33. Sf. Liturghie a catehumenilor

(Urmare din pag. 1)

chidă „ochii gândului nostru spre înțelegerea evanghelicilor Tale propovăduiri”, să sădească în noi „și frica fericitelor Tale porunci ca toate poștele trupului călcând, să petrecem viețuire duhovnicească” și să facem toate cele ce sînt spre bunăplăcerea Ta. „Că tu ești lumina sufletelor și trupurilor noastre.” (Luminarea ce se pune în fața tetrapodului, pe care e Sf. Evanghelie, simbolizează „lumina lui Hristos”.) Aceasta însemnează că noi (preot și credincioși) ca să înțelegem sfintele învățături ale Evangheliei Domnului și să le împlinim avem nevoie de harul lui Dumnezeu, de „lumina lui Hristos”. Dar și noi trebuie să ne străduim a face voia Domnului și a primi în noi Cuvîntul Lui cel dumnezeiesc. De aceea preotul zice: „Cu înțelepciune drepti să ascultăm Sfînta Evanghelie, Pace tuturor.” La care credincioșii răspund: „Și duhului tău.” Acestea înseamnă că toți trebuie să fim îndreptați cu toată ființa spre cuvintele Domnului, ca ele să se întipărească adînc în noi și să rodească îmbelșugat în viața noastră cea de toate zilele. E Hristos însuși care ne vorbește cum a vorbit și celor din vremea Lui și prin Sf. Evanghelie se sălășluiește în noi, ne curăță de păcate, ne luminează, ne întărește în tot lucrul cel bun, ne cheamă să devenim desăvîrșiți așa cum El desăvîrșit este. Cuvintele Evangheliei nu sînt simple cuvinte, ci în ele e Hristos, prin ele intrăm în comuniune spirituală cu Hristos — profetul și învățătorul, și astfel ajungem să ne asemănăm Lui. De aceea îngenunchiem și ascultăm cu evlavie.

Acum e momentul principal, momentul central și cel mai înălțător al Sf. Liturghii a catehumenilor. De aceea după citirea Sf. Evanghelii, aducînd

laudă și cinstire deosebită lui Hristos pentru că i-a învrednicit să se împărtășească de sfintele Sale învățături, credincioșii cîntă: „Mărire Ție Doamne, mărire Ție.”

În primele veacuri, după citirea Sf. Evanghelii preotul ținea predica de explicare și aplicare la viața credincioșilor a învățăturilor dumnezeiești. Această rînduială este dată și astăzi prin hotărîrea Sf. Sinod al Bisericii noastre.

Urmează apoi „ectenia îndoită” sau „stăruitoare”, „cu răspunsuri întreprinse” („Să zicem toți din tot sufletul și din tot cugetul nostru să zicem”), în care cerem milă și dar de la Dumnezeu cu multă stăruință (se cîntă: „Doamne miluiește de trei ori), și ne rugăm pentru episcop, conducătorii fărăi, preoți, monahi, ctitori, cei adormiți, enoriași, binefăcători ai bisericii, pentru cei ce aduc daruri, pentru cei ce cîntă și pentru cei ce sînt de față la Sf. Liturghie. Aici se introduc și cereri speciale (pentru bolnavi, etc.). Preotul se roagă în taină (în vreme ce se cîntă „Doamne miluiește...”) ca Dumnezeu să primească „această rugăciune stăruitoare de la robii Tăi” și să le împlinească toate cererile. Vedem acum pe Iisus Hristos ca împlinitor al dorințelor celor bune și folositoare sufletului și vieții noastre, obștei și fiecărui în parte — așa cum a lucrat în vremea vieții Sale, îndeplinind rugăciunea celor ce alergau la El pentru îndreptare, pentru tămăduire, pentru întărire.

Așadar, după propovăduirea Cuvîntului prin citirea Sf. Evanghelii, Mîntuitorul vine acum să adauge la învățatură și fapta iubirii dumnezeiești față de noi toți.

Nu sînt uitați nici cei adormiți în Domnul, căci după ectenia stăruitoare, urmează (după rînduiala stabilită) rugăciunea ca Dumnezeu să așeze sufletele lor în „loc luminat”, „unde dreptii se odihnesc”. Așa se împlinește cuvîntul Domnului că toți cei ce au urmat Lui vor fi împreună cu El în împărăția cerurilor.

Apoi preotul rostește alte două ectenii scurte, după care în primele veacuri — „cei chemați” (cei ce se pregăteau pentru a deveni creștini, ca și cei cu păcate grele etc.) părăseau biserica și rămîneau mai departe la Sf. Liturghie „cei credincioși”. Aceste ectenii se păstrează numai ca o amintire a primelor veacuri creștine și ca un îndemn pentru noi să ne străduim a fi credincioși buni ai Sfintei noastre Biserici. Sf. Liturghie se continuă. Pînă acum ea ne-a prezentat simbolic viața lui Iisus pînă la 30 ani, ieșirea Lui în lume, propovăduirea Evangheliei și lucrarea milostivirii Lui între credincioși, adică Iisus învățătorul și Iisus păstorul cel bun — nu numai atunci, ci și astăzi.

Acum ne pregătim să preamărim pe Iisus-Arhiereul, Cel ce s-a adus pe Sine jertfă pentru mîntuirea noastră. De aceea, în vreme ce rostește ectenia: „Rugați-vă cei chemați Domnului”, preotul desface Sfîntul Antimis (pe masa Sf. Altar), ca la Herovic să poată așeza pe el cinstitele daruri. E pregătirea pentru Liturghia credincioșilor, care poate fi numită și Liturghia euharistică, pentru că în centrul ei stă Jertfa lui Iisus Hristos, din care ne împărtășim toți cei ce sîntem cu adevărat ucenicii Lui. E taina cea mare, de care ne apropiem cu credință adîncă, cutremurare, evlavie și dragoste nețărîmîrită.

† NICOLAE
Mitropolitul Ardealului

„Iubi-te-voi Doamne, virtutea mea”

(Urmare din pag. 1)

De acest adevăr ne este dat să ne convingem adesea, în viața de toate zilele, cînd întocmai ca o adiere întremătoare simțim cum parcă forțele ni se înmulțesc în chip minunat, atunci cînd sîntem puși în situația de-a rezista unei ispite, de-a salva pe cineva de la o primejdie sau cu alte prilejuri asemănătoare. Dintr-o astfel de constatare s-a născut și îndemnul: „Totdeauna lucrul tău să-l începi cu Dumnezeu!”. Și așa se face că o bună parte din credincioșii noștri, dimineța, înainte de a pleca la munca lor, din pragul casei își fac semnul crucii și din toată inima rostesc un: „Doamne ajută!” și astfel lucrul le este mai cu spor, ziua parcă mai plină în roade bune.

Acest lucru l-au întrezărit încă prorocii Vechiului Testament, cînd au scris cuvinte ca cele puse în fruntea acestor rînduri și încă altele, ca de exemplu: „Domnul mă păste și nimic nu-mi va lipsi” (Ps. 22, 1), sau: „El păstrează mîntuirea pentru oamenii cei drepti; el este scut pentru cei ce umblă în calea desăvîrșirii” (Proverbe 2, 7).

Ajutorul lui Dumnezeu însă în viața noastră creștinească este vădit cu deosebire, așa după cum știm, odată cu venirea Mîntuitorului Iisus Hristos, odată cu nașterea Bisericii Sale, prin harul pe care ni l-a lăsat, prin învățătura Sa, prin pilda vieții Sale, prin comuniunea noastră cu El.

Despre această „virtute” sau forță morală, spirituală, cu care Iisus-Domnul îmbogățește viața noas-

tră lăuntrică ne vorbește chiar El, ca de pildă în parabola cu „Vița cea adevărată”, cînd spune: „Eu sînt butucul viței, iar voi mlădițele; cel ce rămîne întru mine și eu întru el, acela aduce multă roadă, căci fără mine nu puteți face nimic” (Ioan 15, 5).

Despre ceea ce înseamnă puterea lui Dumnezeu în viața noastră ne grăiesc atîtea și atîtea generații de creștini vrednici, știuți și neștiuți, Sfînții și martirii, atîția credincioși care, din dragoste de Dumnezeu și de semenii, au săvîrșit fapte mari pentru viața lor morală și pentru binele general,

Tuturor însă și în chip special ne vorbește Sf. Apostol Pavel, care, cu ajutorul lui Dumnezeu, a realizat în sine „chipul bărbatului desăvîrșit”, care ne cucerește permanent prin multele și înaltele sale calități.

Dacă, înainte de a se întîlni cu Iisus Hristos-Mîntuitorul pe drumul Damascului, spunea despre sine că „nu fac binele pe care îl vreau, ci răul pe care nu-l vreau”, după convertirea sa marele Apostol mărturisește că „toate le pot întru Hristos cel care mă întărește” (Fil. 4, 13), sau: „Cu darul lui Dumnezeu sînt ceea ce sînt”, căci „darul lui care este întru mine n-a fost zadarnic” (I Cor. 15, 10).

Aceiași idee emană și din cîntarea bisericească, atunci cînd spunem: „Din tinerețele mele vrăjmașul (puterea răului) mă ispitește și cu desfătări

mă aprinde, iar eu, nădăjduind în Tine, Doamne, îl biruiesc pe el” (Troparul gl. 8).

Încercînd să rezumăm cele arătate pînă aici, vom spune deci că în fiecare dintre noi există chemări lăuntrice spre înălțimi morale, spre frumuseți sufletești, spre cumînțenie, spre omene etc. Aceste chemări sînt cultivate în chip diferit, iar gradul de împlinire a lor constituie măsura deplinătății noastre omenești. Adică, cu cît viața noastră sufletească este mai bogată, cu cît chipul acesta de carne este mai străpuns de virtuți morale, de dragoste de aproapele, de dreptate, de adevăr, de cinste, de hărnicie, de dăruire etc., cu atît făptura noastră este mai împlinită.

Aceasta este, de altfel, esența învățaturii Mîntuitorului Iisus Hristos, care ne cere de atîtea ori să fim „desăvîrșiți”, precum și Tatăl nostru cel ceresc „desăvîrșit este”. Dar, precum am văzut, noi ca fii ai Bisericii, ca urmași ai Mîntuitorului Iisus Hristos, știind ținta spre care trebuie să mergem, primim și putere în urcușul spre culmile desăvîrșirii de care am amintit și pe care sîntem chemați să le atingem.

Să ne străduim deci să zmulgem din ființa noastră buruienile rele și, cu ajutorul lui Dumnezeu, care este și „virtutea” noastră, să facem din noi făpturi cît mai alese, chipuri de oameni adevărați, folositori obștei în care trăim, bineștiind că un om deplin este tot ce poate fi mai mareț pe acest pămînt și mai bineplăcut lui Dumnezeu.

Diacon Gh. Papuc

Cele șapte laude ale Bisericii

Biserica noastră Ortodoxă îi aduce lui Dumnezeu prinosul său de laudă și tuturor Sfînților printr-o rînduială de slujbe sfinte, care în mănăstiri se săvîrșesc în fiecare zi. Chiar și în unele biserici de mir se săvîrșesc aceste rînduiri sfinte, care sînt cunoscute sub numele de cele șapte laude. Aceste șapte laude sînt: Vecernia sau rugăciunea de seara, Pavcernița sau rugăciunea de după cină sau înainte de culcare, Polunoșnița sau Miezuoptica, care este slujba de noaptea, Utrenia, care e slujba de dimineată. Mai sînt ceasurile sau orele și anume: Ceasul I, Ceasul III, Ceasul VI și Ceasul IX. Pe lîngă aceste șapte laude, în mănăstiri s-au generalizat și alte servicii și anume mijloaceurile, care sînt în număr de patru și se citesc între ceasuri. Tot un serviciu monastic este și Obednița sau Tipica, care se citește mai ales în mănăstiri după ceasul al VI-lea în zilele în care nu se slujește Sf. Liturghie. Se mai numește și Tipica sau închi-

puirea Sf. Liturghii, pentru că această slujbă ține uneori locul Sf. Liturghii.

Aceste ceasuri de rugăciune au fost introduse după îndemnul Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, care ne spune să ne rugăm în tot timpul și în toată vremea, după cuvîntul Evangheliei: „Privegheați dar în toată vremea, rugîndu-vă, ca să vă întăriți să scăpați de toate acestea care au să vină și să stați înaintea Fiului Omului” (Ioan 21, 36). Sfatul acesta al Mîntuitorului îl repetă Sf. Pavel, cînd zice: „Rugați-vă neîncetat” (I Tes. 5, 17). De altfel rînduiala celor șapte laude, mai bine zis timpul acestora, a fost luat din rugăciunea iudaică de la templu. Prin acesta, mai ales creștinii proveniți dintre iudei, au păstrat orele oficiale ale rugăciunii iudaice cu care au fost obișnuți. Desigur că toate aceste forme de rugăciune au primit în Biserica creștină o formă și o structură nouă. La generalizarea acestor laude bisericești și la introducerea lor în practica întregii

Bisericii a contribuit foarte mult și viața de rugăciune intensă a primilor creștini, care după pilda Sfînților Apostoli, despre care ne spune Sf. Scriptură că se rugau la anumite ore din zi, s-au rugat și ei în anumite ore ale zilei ca să împlinească porunca Mîntuitorului cu privire la rugăciunea continuă.

Mult a contribuit la introducerea în practica Bisericii a rugăciunilor din anumite momente ale zilei și ale nopții și pietatea personală a monahilor, a călugărilor, care prin viața lor de rugăciune au influențat mult viața religioasă a credincioșilor laici, mai ales în primele veacuri creștine. Pilda vieții lor, ca și forma de rugăciune din bisericile mănăstirești, a început să devină model și exemplu pentru toate bisericile creștine. Felul de a se ruga al monahilor, fecioarelor și asceților a început să fie imitat de preoți și laici care voiau să trăiască viața creștină după porunca Mîntuitorului în rugăciune și în pilde de fapte bune.

(Continuare în pag. 4)

LUMINILE PATRIEI

INFORMAȚII

Încerc să stau treaz aici lângă clopotele ce secole de-a rândul au ținut vie în inima strămoșilor noștri credința în Dumnezeu, credința în viață, credința în ei, credința într-o zi în care lanțurile vor cădea, porțile temnițelor se vor sfărâma, robia va pieri, Soarele, un nou Soare va răsări peste o lume nouă în care va domni libertatea, dreptatea și pacea.

Zilele acelea, zilele visate de strămoșii noștri le-am ajuns noi. Le-am ajuns și sărbătorește le-am primit.

Despre acest lucru, despre grija cu care trebuie să respectăm și să sprijinim realizările și biruințele poporului nostru, îmi vorbește avântul cu care muncim și zidim o țară. Îmi vorbesc luminile Patriei pe care le-am văzut de pe Feleac într-un amurg, precum și în alte mii de localități din țara noastră.

Privindu-le mai ales atunci de pe Feleac, feeric strălucind peste Cluj, mi-am adus aminte de zilele și nopțile scufundate în beznă din timpul războiului, când oamenii se țirau ca niște umbre prin spaime și întuneric. Când copiii mureau sfârtecați de bombe, când tinerii și părinții noștri piereau în tranșe, când munca și realizările oamenilor erau prefăcute în cenușă, când se ridicau spre ceruri, nu străluciri vesele de constelații pământene, ci vaiete și blesteme.

Mi-am adus aminte și înăuntrul meu am strigat: „Nu! Nu mai trebuie să fie război. Copiii noștri frumoși nu mai trebuie să moară de bombe. Munca omului, strălucirile lui realizări, toate bogățiile unei țări nu mai trebuie să îngăduim să se transforme în pustiu și ruini.

Noi oamenii de azi trebuie să facem tot ce știm ca să nu se stingă luminile rațiunii, luminile caselor, luminile orașelor, luminile vieții, luminile senine ale Patriei.

Experiența ne arată că lucru după care înseamnă mai mult oamenii este pacea. Liniștea, armonia și pacea sînt bunurile cele mai de preț pentru lume.

Poate avea omul orice, poți să-l înzestreză cu ori cîte bunuri, dacă acestea: liniștea, armonia și pacea îi lipsesc, el trăiește mereu nefericit.

Fericirea și bucuria, din armonie și pace izvorăsc. Bunăstarea, progresul, binele în general, din armonie și pace încolțesc. De aceea luminile Patriei, luminile inimii, luminile rațiunii, „Lumina lumii” ne amintesc toate de cuvintele Sf. Apostol Petru: „Caută pacea și s-o urmezi pe ea” (I Petru 3, 11).

În seara aceea coborînd Feleacul aș fi dorit să bat la ușa tuturor caselor de pe tot rotogolul Pământului și, zicînd: „Pace casei acesteia”, să le spun că pacea lumii se formează din pacea tuturor inșilor, că marea cucerire a păcii trebuie pornită de la individ, de la leagăn, de la locul nostru de muncă, de la datorii noastre zilnice, de la slujba pe care o avem; că este necesar să ne ferim a cădea în greșala, cînd așteptăm ca binele, înțelegerea, pacea, să pornească de la vecinul nostru, de la semenul, de la soțul nostru.

Mulțumim Domnului că majoritatea absolută a oamenilor gîndesc astfel și roadele se văd, căci căile păcii se netezesc tot mai mult.

Mulțumim de asemenea și cu toată căldura Celui Prea Înalt pentru că gîndurile de mai sus sînt ale întregului popor din țara noastră și ele se oglindesc în luminile Patriei, în înfăptuirile cărora le dăm viață zi de zi, în activitatea Conducerii Patriei noastre peste hotarele țării, în întrunirile și organizațiile internaționale, unde România socialistă exprimă ferm și clar dorința noastră a tuturor de pace, înfrățire și colaborare internațională.

De aceea, ca fii ai Bisericii Ortodoxe, ca fii ai „Domnului păcii”, ne vom strădui ca și de acum înainte să propovăduim dragostea de oameni, de muncă, de cinste, de înfrățire și pace, ca luminile materiale și spirituale ale Patriei noastre să fie tot mai vădite pînă la marginile lumii.

Arhim. I. Chira-Rohia

Spicuri din „Telegraful Român” privitoare la

Moartea lui Avram Iancu

Am sărbătorit cu toții, la 10 septembrie 1972, împlinirea a o sută de ani de la moartea lui Avram Iancu, conducătorul revoluției de la 1848 din Transilvania. Lupta și viața zbuciumată a marelui erou a mișcat profund conștiința maselor populare în anii revoluției din 1848, încît vestea morții lui a avut un ecou puternic în toate inimile românilor și în toate manifestările scrișului românesc din acel timp.

Redăm în acest sens, cîteva spicuri din ziarul „Telegraful Român”, care a înregistrat în cîteva numere ale anului 1872, vestea morții lui Avram Iancu, Craiul Munților.

Așa de pildă în numărul 72 al ziarului din 7/17 septembrie 1872, în articolul de frunte, scris pe două coloane, citim următoarele:

„Știrea aceasta (a morții lui Avram Iancu) este un doliu îndoit, întreit pentru națiunea română, pentru că prin ea se spune românilor că viața pămîntească a unuia dintre bărbații ei cei mai iluștri este pentru totdeauna stinsă.”

„Nu va fi român care să nu participe la viața ce a mișcat pe acest bărbat, pentru că viața lui din anii amintiți a fost împletită cu soarta vieții lor naționale. Dacă... nu exista Iancu, poate că noi nu aveam în paginile istoriei noastre naționale amintiri pline de mîndrie, amintiri ce însuflă puterea de viață, care se manifestă în împrejurările cele mai grele ale unei națiuni...”

„Ceea ce va fi mai bine în fața mormîntului acestui erou-martir este însă să ridicăm monument solid de bună înțelegere în afacerile noastre politice. Să încetăm a arunca... neîncredere în sufletul națiunii și prin aceasta să îndeplinim dorința răposatului de a vedea ridicîndu-se națiunea la soarte mai fericite.”

„Mult probata (încercata) națiune română astăzi se îmbracă în doliu și cu inima (sufletul) frîntă de durere vărsînd lacrimi fierbinți, petrece la odihna eternă pe un mult prețuit, brav fiu al ei. Eroul munților apuseni ai Transilvaniei, martirul libertății, valorosul bărbat Avram Iancu, nu mai e în numărul celor vii!”

„A dispărut materialmente (trupește), dar nu și spiritualmente, nu, de o sută de ori nu, căci ideea căruia și-a sacrificat viața, ideea libertății a prins rădăcini tari în inimile (sufletele) tuturor românilor.”

În numerele 76 din 21 septembrie și 77 din 24 septembrie 1872 ale ziarului „Telegraful Român” se publică discursul funebru la înmormîntarea lui Avram Iancu, ținut de avocatul Georgiu Secula din Baia de Criș (extins pe cîte o pagină în 3 coloane), din care spicim următoarele:

„Știți, domnilor, pentru ce a luptat Avram Iancu, prefectul munților apuseni ai Transilvaniei? Pentru libertate!...”

A luptat pentru egalitate!!

„Adevărata libertate și egalitate nu se poate fără patriotism, fără limba națională..., iubirea națiunii și a poporului este izvorul limpede din care bea omul libertate și egalitate nutritoare, ea corespunde destinațiunii la care omul este menit prin creație!”

„Lupta lui Avram Iancu a fost lupta luminii împotriva întunerecului, lupta libertății naționale contra sclavismului antinațional, lupta adevărului contra minciunii, lupta dreptului contra arbitrarului.”

„Luați exemplul strălucit a fi mari... precum Avram Iancu a fost, dar nu uitați niciodată cu adorațiune a consacra tot viitorul vostru marelui idei umanitare și morale de care a fost însuflit acest mare martir-apostol național și atunci... va veni ora cînd ideea de libertate națională va reieși mîndră triumfătoare!”

Reiese și din aceste puține texte dragostea nemărginită a înaintașilor noștri față de obștea cea mare a poporului, dragoste pe care trebuie s-o avem și noi, cu atît mai mult cu cît idealurile pentru care a luptat și suferit Avram Iancu și generația sa s-au împlinit în orînduirea noastră de astăzi.

F. C.

În zilele de 13—27 iulie 1972, dl. E. A. Meckel, consilier la Episcopia ev. luterană din Berlin, și-a petrecut, împreună cu soția și fiica, concediul la Casa de odihnă a Arhiepiscopiei Sibiului din stațiunea Păltiniș, ca oaspete al I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului.

Domnia Sa a participat la toate slujbele care s-au săvîrșit în acest interval în bisericuța de lemn de la Schitul Păltiniș, exprimîndu-și satisfacția pentru frumusețea slujbelor noastre ortodoxe.

● De la an la an, hramul Mănăstirii Sf. Ilie Proorocul de la Toplița, jud. Harghita, are o tot mai ziditoare semnificație în viața credincioșilor noștri din acele părți ale Arhiepiscopiei Sibiului.

Așa se face că și în acest an, praznicul Sf. Ilie, 20 iulie, s-a desfășurat la această mănăstire într-o atmosferă de vădită înălțare sufletească, cu participarea a numeroși preoți și credincioși.

I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a fost reprezentat la această prăznuire de către P. C. vicar arhiepiscopesc Tr. Belașcu, care, alături de alți vorbitori, a rostit un cuvînt de zidire creștinească și patriotică.

● Duminică, 20 august 1972, a avut loc binecuvîntarea bisericii din parohia Păuca, jud. Sibiu, unde, prin rîvna credincioșilor, puțini la număr și mulți ani fără preot, a consiliului parohial și a tînarului preot Victor Damian, s-au făcut reparații capitale la biserică, efectuîndu-se totodată și alte importante lucrări la biserică și casa parohială.

Din încredințarea I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului la acest eveniment au participat P. C. cons. arhiep. Gh. Papuc și P. C. prot. al Sibiului, Nichifor Todor. Atît la slujba binecuvîntării, cît și la Sf. Liturghie răspunsurile au fost date de credincioșii participanți, îmbrăcați în frumosele noastre straie românești, în frunte cu vrednici cîntăreți bisericești din localitate și jur.

S-au rostit cu acest prilej ziditoare cuvinte de învățătură.

● Marți, 22 august 1972, ora 12, în aula Institutului Teologic Universitar din Sibiu a avut loc o adunare festivă, consacrată aniversării a 28 ani de la eliberarea României de sub jugul fascist. Adunarea a fost prezidată de I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, de față fiind P. S. Episcop-vicar Visarion, P. C. rector, consilieri, profesori, angajați de la Centrul arhiepiscopesc și Institutul Teologic, preoți din oraș ș. a.

Despre evenimentul sărbătorit a conferențiat P. C. prof. N. Neaga, care, între altele, a reliefat înnoirile din țara noastră, ce s-au făcut simțite și în Biserica noastră ortodoxă.

Tot cu acest prilej au mai luat cuvîntul: P. C. prof. M. Șesan, P. C. cons. Gh. Papuc, P. C. pr. T. Bodogae, P. C. prot. N. Todor, P. C. lector I. Ică, P. C. insp. I. Stoica, C. Pr. Boțoman (Fîntîna-Făgăraș) și P. S. Episcop-vicar Visarion.

În încheiere a vorbit I. P. S. Mitropolit Nicolae, care a arătat, între altele, că anii care au urmat zilei de 23 August 1944 au însemnat o perioadă de descătușare deplină a forțelor creatoare ale întregului nostru popor, elementul esențial al zilelor noastre fiind chemarea de a acorda tot sprijinul la ridicarea multilaterală a țării.

Din plenul adunării a fost expediată o telegramă omagială Domnului prof. Dumitru Dogaru, Președintele Departamentului Cultelor.

● Vineri, 8 septembrie 1972, în sala Astra din Sibiu, a avut loc un simpozion, organizat de Comitetul județean de cultură și educație socialistă — rev. Transilvania, consacrat comemorării a 100 de ani de la moartea lui Avram Iancu. A prezentat Mircea Tomuș, redactorul șef al revistei Transilvania, simpozionul constituind o „ediție vorbită” a acestei reviste, al cărei număr din luna septembrie (5) 1972 este închinat în întregime comemorării lui Avram Iancu.

Printre cei prezenți în sală se afla și P. S. Episcop-vicar Visarion Rășinăreanul, precum și o seamă de preoți din Sibiu.

Au vorbit, cald, cu puternice ecouri de zidire patriotică, omagiind personalitatea, gîndirea și lupta revoluționară a lui Avram Iancu, prof. univ. Ștefan Pascu, conf. univ. Gheorghe Stoica, directorul muzeului Brukenthal din Sibiu, Cornel Irimie, prof. univ. Vasile Netea, criticul Nicolae Balotă, precum și cercetătorii Gheorghe Florea, Cornel Lungu și Mircea Stoica.

Figuri biblice

A V E L

Familia este o orînduire de Dumnezeu lăsată: „Nu e bine să fie omul singur“, citim în cartea Facerii 2, 18.

Scopul familiei este procreația, principiu fixat în dictonul biblic: „Creșteți și vă înmulțiți“ (Fac. 1, 28).

În copii, părinții văd un dar al cerului și baza propășirii neamului omenesc. Ei sînt prilej de mare bucurie, de aceea ziua nașterii lor se prăznuiește cu un fast deosebit.

Între binecuvîntările biblice cea mai ferocitoare este cea în care se dorește cuiva să ajungă să vadă „pe fii fiilor săi“, să aibă adică parte de viață îndelungată și de urmași numeroși. Clasice rămîn acele binecuvîntări în care natalitatea se pune la temelia existenței omenirii ca lucru sfînt și dumnezeiesc: „Pentru aceea te voi binecuvînta cu presesință, zice Domnul, și voi înmulți peste număr pe urmașii tăi, ca stelele cerului și ca nisipul de pe malul mării“ (Fac. 22, 17; Ieș. 32, 13).

De aceea cînd toate semnele maternității au fost sigure, cea dintîi femeie-mamă a vestit copleșită de emoție: „Am dobîndit copil, cu ajutorul lui Dumnezeu“ (Fac. 4, 1). Cuvintele acestea conțin o cugtare largă despre concepția de viață individual-socială. Cînd se naște un copil se schimbă cu adevărat fața familiei, pentru că copilul e expresia nădejdi că în ființa lui dorm, ca în simburile unei flori, toate frumusețile de mai tîrziu.

În numele pe care-l poartă copiii se reflectă adevărat dragostea mamei iubitoare de copii. Isaac înseamnă Rîs pentru că „a rîs și s-a bucurat că l-a avut“ (Fac. 21, 6). Ahav: Cel iubit, Levi: Cel atașat, Veniamin înseamnă: Fiul durerii, pentru că în numele lui se reflectă durerea de a-l fi pierdut.

Lăsînd să se succedă imaginea copiilor din Biblie vom putea constata că unii s-au distins prin calități care merg de-a dreptul la inimă. Un atare copil este Avel. Numele Avel înseamnă „trecere“, „suflare“ și are poate în vedere trecerea lui timpurie din această viață. Unii tîlcuitori ai Sf. Scripturii aduc numele Avel (Trecătoriu) în legătură cu nostalgia oamenilor după paradisul pierdut, ca și cînd ar zice: „A trecut ca un vis.“ Avel devine păstor.

Alegerea profesiei a fost determinată și de caracterul ori înclinația sa, căci Avel era evlavios. El menținea legătura cu Dumnezeu prin muncă și rugăciune. Ca semn al devotamentului, el oferi lui Dumnezeu ca jertfă ceva din produsul muncii sale: „Din cele dintîi născute ale oilor și din grăsimea lor“ (Fac. 4, 4).

După ce își va fi aranjat rosturile gospodărești, Avel aduce jertfă ca o mulțumire pentru prosperarea lui, dar și pentru a cîștiga bunăvoința lui Dumnezeu pentru viitor. Jertfa lui a fost bine primită pentru că aduce, ca dar, ce are mai bun, dovadă că ea porcede dintr-un fond sufletesc curat. Darul e după chipul omului. El trădează dispoziția lăuntrică. „Privirea Domnului spre Avel și spre

jertfa sa“ (Fac. 4, 4) este semnul extern de apreciere favorabilă.

Avea Avel un frate nu prea ordonat, Cain era numele lui. Cain avea un caracter ciudat, violent, egoist și avar, se reflectau în el toate manierele frivole ale „feciorilor de bani gata“, care provoacă repulsie. Pentru a-l caracteriza, Biblia zice că-și „pleca fruntea“, adică privea încrunțat. Privirea sa era oglinda sufletului său. Observațiile Bibliei: „N-a privit Domnul spre Cain și spre jertfa lui“ (Fac. 4, 5) dovedesc că era un om de rea credință, că avea o atitudine greșită față de sine și față de alții. Sufletul său era rezervorul unor porniri păgubitoare. Cu timpul se dovedi că el era plin de invidie pentru prosperitatea și fericirea lui Avel. Ura care s-a dezlănțuit între frați s-a sfîrșit cu uciderea lui Avel.

Se săvîrșise primul omor. Crima a fost un fratricid. Începînd cu această primă „ucidere, pîrîl de sînge străbate întreaga istorie, și cainii neconștient ucîd pe aveli“.

Hristos a spus o vorbă „după faptele lor îi veți cunoaște“ pe semenii, pentru că El îl vrea pe credincios asemănător lui Avel: cu un fond sufletesc curat, cu o concepție sănătoasă despre lume și viață, care să săvîrșească fapte în care totul e curat și armonios ca apa la izvor, blajin și iubitor de pace și viață și care să nu creadă că ar putea face vreun rău fără să iasă la iveală.

Cînd credinciosul este împăcat cu sine și cu alții ține fruntea înălțată, privește cu demnitate. E cazul credincioșilor buni, virtuoși, a celor care își petrec viața în muncă constructivă și credință nefățărîtă. Credința lucrează minuni „celui care dă tot i se va da tot“. Pe cei răi îi îngenunchiază păcatele.

Despre Avel Sf. Scriptură vorbește inspirat și sobru. Mîntuitorul îl numără între „drepti“ (Matei 23, 35) al cărui sînge vărsat va fi pedepsit după legea recompensării (Luca 11, 51), pentru că scrie Sf. Apostol Pavel: „Prin credință, Avel a adus lui Dumnezeu mai bună jertfă decît Cain, pentru care a luat mărturie că este drept, mărturisind Dumnezeu despre darurile lui; și prin credință grăiește și azi, deși a murit“ (Evrei 11, 4; 12, 24).

De fapt Avel inspiră duioșie și dragoste. El rămîne simbolul copilului care este „o mîndrie a familiei și o podoabă a țării“ (Ieș. 24, 26)

Cartea apocrifă, viața lui Adam și Eva, informează că mama a deplîns amarnic moartea copilului ei Avel.

Simțindu-și sfîrșitul apropiat, ea se rugă fierbînt să fie așezată lîngă Avel: „Doamne, învrednicește-mă să fiu împreună cu el, precum am fost împreună pe pămînt să fim și dîncolo.“ După rugăciune ea a suspinat adînc, apoi „cerul s-a deschis și Dumnezeu a primit sufletul ei“. Îndrumat de arhanghelul Mihail, Set, fiul ei, îi luă trupul și-l așeză alături de cel al lui Avel, pînă la a doua înviere.

Pr. prof. N. Neaga

Cele șapte laude ale Bisericii

(Urmare din pag. 2)

De la evrei a moștenit Biserica creștină numărul de șapte al rugăciunilor și slujbelor din diferitele momente ale zilei, fiindcă la evrei numărul de șapte era considerat ca număr sfînt. Proorocul David în Psalmul 118, v. 164, ne spune: „De șapte ori pe zi te-am lăudat pentru judecățile dreptății tale.“

Unii liturghiști pun numărul de șapte al laudelor bisericesti în legătură cu cele șapte daruri ale Sf. Duh.

Toate aceste șapte laude ale Bisericii au însă și temeuri biblice și simbolice. Despre fiecare dintre aceste șapte laude aflăm texte biblice care să justifice practica acestor slujbe. Pline de un adînc înțeles sînt însă temeurile simbolice ale acestor ore de rugăciune. Ele sînt puse în legătură cu diferitele elemente și momente din istoria mîntuirii noastre, din viața Mîntuitorului nostru Iisus Hristos. Prin împlinirea acestor laude ne reamintim și reîmprospătăm în mintea noastră evenimente legate de patimile și suferințele Mîntuitorului Hristos. Astfel, Vecernia pe lîngă aceea că ne aduce aminte de sfîrșitul zilei, pentru care trebuie să-i mulțumim

lui Dumnezeu, ne mai aduce aminte și de răstîgnirea și de așezarea în mormînt a Mîntuitorului.

Pavecernia e o slujbă prin care îi cerem lui Dumnezeu ajutor ca să petrecem în pace noaptea care vine, neispitiți de gînduri, năluciri și curse ale păcatelor. Slujba aceasta ne mai aduce aminte și de coborîrea Mîntuitorului la iad cu sufletul și cu dumnezeirea Sa, slobozînd pe cei legați acolo.

Miezunoptica ne aduce aminte de începutul patimilor lui Hristos, de rugăciunea pe care a rostit-o în grădina Getsimani, în care a asudat sudori de sînge. Ne aduce aminte de prinderea Lui și de ducerea Lui în fața arhiereului Ana. Ne mai aduce aminte și de învierea din morți a Mîntuitorului și de judecata din urmă.

Utrenia este rugăciunea de la începutul zilei. Ea ne aduce aminte și de ducerea lui Iisus de la Ana la Caiafa, precum și de batjocura și scuipările pe care le-a suferit pentru noi. Ceasul întîi (ora 6 dimineața) ne aduce aminte de ducerea Mîntuitorului de la Caiafa la Pilat, de judecata și de osîndirea lui la moarte. Ceasul al treilea (ora 9 dimi-

Informații

● Miercuri, 13 septembrie 1972, la reședința mitropolitană din Sibiu a avut o consfătuire a Ierarhilor sinoadelor mitropolitane ale Mitropoliilor Ardealului și Banatului, la care au participat: Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului, P. S. Episcop Teoctist a Aradului, P. S. Episcop Teofil al Clujului, P. S. Episcop Vasile al Oradiei și P. S. Episcop-vicar Visarion.

Pe ordinea de zi a figurat numirea a trei noi asistenți la Institutul Teologic Universitar din Sibiu, precum și alte probleme comune Eparhiilor transilvănene.

● Între 17—24 septembrie 1972, pe meleagurile județului Sibiu a avut loc festivalul cultural-artistic „Cibinium '72“, prestigioasă manifestare a bogatelor și variatelor forțe artistice ale județului. Ediția din acest an a festivalului a avut în prim plan: Tineretul, ca „prezență activă în viața noastră social-economică și culturală“, cum arăta doamna Maria Fanache, președinta Comitetului județean de cultură și educație socialistă.

Desfășurat în localitățile mai de seamă ale județului: Sibiu, Mediaș, Agnita, Dumbrăveni, Cisnădie, Rășinari, Ocna Sibiului ș. a., programul festivalului a însemnat o nouă și grăitoare pagină a efervescenței cultural-artistice în continuă creștere, care caracterizează și această parte de țară.

Proverbe românești

- Mîndria orbește pe om.
- Căruțele goale mai mult huiet fac.
- Fericit este omul care se mulțumește cu ceva mai puțin decît are.
- Cei ce fură, aceia mai tare jură.
- Vinovatul mai mare gură face.
- Cugetul bun (împăcat) este cea mai moale pernă.
- Beția este nebunie cu voie.
- Cine bea pîn-la-mbătare Nume bun în lume n-are.
- Nici sabia pom Nici dezmațatul om.
- Cînd de multe te apuci Mai pe toate le încurci.
- Cel ce are rînduială Cruță multă osteneală.
- Omul harnic, muncitor, De pîne nu duce dor.
- Munca, cînd ți-o cauți bine, E și Dumnezeu cu tine.
- Cine-n lene se tărăște Dumnezeu îl părăsește.
- Lucrul face sănătate
- Trîndăvia tot păcate.
- Banul muncit nu se prăpădește.

neața) ne aduce aminte de răstîgnirea pe cruce a lui Iisus, după cum ne spune și Sf. Evanghelist Marcu: „Iar cînd l-au răstîgnit, era ceasul al treilea“ (Marcu 15, 25). Ceasul al șaselea (ora 12) ne aduce aminte de timpul cînd a stat Domnul pe cruce, cînd începînd cu ceasul al șaselea întunec s-a făcut peste tot pămîntul (Matei 27, 45—46). Ceasul al nouălea (ora 3 după masă) ne amintește de moartea pe cruce a Mîntuitorului nostru Iisus Hristos. Această rugăciune se face și întru slava Sf. Treimi. Prin ea cerem lui Dumnezeu ajutor pentru seara care va începe și îi mulțumim pentru petrecerea zilei în pace și fără de păcat.

Dintre aceste șapte laude bisericesti cele mai importante sînt Vecernia și Utrenia la care se adaugă și Sf. Liturghie care nu se numără între cele șapte laude ea fiind centrul tuturor laudelor bisericesti. Vecernia și Utrenia se împlinesc la biserică cu participarea credincioșilor. La Vecernie și Utrenie participă mulțimea credincioșilor, iar cîntările de la aceste sfinte slujbe sînt impresionante și ne îndeamnă la o trăire creștinească tot mai vie.

Toate laudele bisericesti sînt pentru noi un izvor de hrană duhovnicească.

Pr. Al. Moisiu